

Asia: VN/32974/2023

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esityksestä eduskunnalle laiksi perusopetuslain muuttamisesta ja siihen liittyvistä laeista

Lausunnonantajan lausunto

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuen kokonaisuudistus tarpeellinen?

Helsingin Saksalainen koulu kiittää mahdollisuudesta lausua.

Kolmiportainen tuki on osoittautunut toteutukseltaan epäyhtenäiseksi ja epätasa-arvioiseksi, käytännöt tuen toteuttamiseksi ovat olleet kirjavat. Uudistuksessa on kannatettavaa se, että oppimisen tuki uudistuu kokonaisvaltaisesti. Kannatettavaa on lisäksi periaate, jonka mukaan keskiöön nostetaan käytännön tukitoimet.

Kokonaisrakenteessa tulisi huomioida opintopolku kokonaisuutena varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle. Tämänhetkiset suunnitelmat, joissa eri koulutusasteita suunnitellaan ja uudistetaan pieninä toisistaan erillisinä palasina ei ole tarkoituksenmukaista.

Onko oppimisen ja koulunkäynnin tuelle määritelty kokonaisrakenne tarkoituksenmukainen?

Lausuntoehdotus tukee oppilaan oikeuksia tukeen ja oikeutta opiskella omassa lähiryhmässään, mikä on kannatettavaa. Kokonaisrakenne ohjaa siihen, että tuen tarpeen tunnistaminen, tuen suunnittelu ja antaminen on jokaisen opettajan velvollisuus, mikä on erittäin kannatettavaa.

Kuten edellä mainitsimme olisi järkevää suunnitella opintopolku yhtenäisin käsittein varhaiskasvatuksesta toiselle asteelle.

Huomio: kotikuntakorvausten tulee olla täysimääräisiä ja yhdenvertaisia eri opetuksenjärjestäjien kesken, kun oppilaskohtaisten tukitoimien antaminen tulee velvoittavaksi kaikille.

Onko ennakoivia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Ennakoivat tukitoimet on kuvattu toistaiseksi liian suppeasti. Riittävän perusteellinen määrittely yhtenäistää tukitoimia opetuksen järjestäjien välillä, mikä lisää tasa-arvoa eri opetuksenjärjestäjien välillä.

Ennakoivien tukitoimien jaottelu kolmeen kategoriaan on osittain keinotekoinen ja esityksestä jää epäselväksi, miten käytännön tasolla kolmen eri ennakoivan tuen muodot eroavat toisistaan. Mikään näistä ennakoivien tukitoimien kategorioista ei tue käyttäytymisellä oirehtivia lapsia tai paljon poissaolevia lapsia, lakiesityksestä jää epäselväksi minkälaista tukea heille on tarkoitus tarjota.

Ennakoivia tukitoimia ei tule esityksen mukaan kirjata, mutta johtaa helposti suunnitelmallisuuden puutteeseen ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin haasteisiin. Esityksessä epäselväksi jää lisäksi se, missä määrin ennakoivia tukitoimia tulee tilastoida. Jos tavoitteena on vähentää hallinnollista työtä, kirjaamisen periaatteet tulee harkita ja määritellä tarkkaan.

Tuen tasojen rajapinnat tulisi määrittää selkeästi niin, että koulujen on mahdollista tehdä yhdenvertaisia oppilaskohtaisia päätöksiä.

Erityisopettajan antama tilapäinen pienryhmäopetus tulee lisätä ennakoiviin tukitoimiin, sillä oikea-aikaisesti annettuna tämä voi olla käytännössä riittävän korjaava toimi, esimerkiksi lukemaan oppimisessa alkuopetuksessa.

Helsingin Saksalaisen koulun erityispiirteenä on oppilaiden laajempi opetussuunnitelma ja tuntimäärä verrattuna peruskouluihin. Mikäli ennakoivalla tukiopetuksella tarkoitetaan vain opetuksen lisäksi järjestettäviä tukiovetustunteja tai -tuokioita, oppilaidemme kuorma ja päivien pituus voi tulla erityisen raskaaksi.

Onko oppilaskohtaisia tukitoimia koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Se, että erityisopettajan antama säännöllinen opetus pienryhmässä luetaan oppilaskohtaiseksi tukitoimeksi, tulee nostamaan hallinnollisten päätösten lukumäärää merkittäväsi, sillä tämä tukimuoto on aikaisemmin ollut tehostettua tukea ja tällä hetkellä suurin osa tehostetun tuen oppilaista saa säännöllistä laaja-alaisen erityisopettajan pienryhmätukea. Esimerkiksi oppimisvaikeudet matematiikassa ovat usein luonteeltaan pysyviä ja tuen tarve on pitkäaikaista ja siten hallinnollinen työ lisääntyy.

Esityksessä oleva oppilaskohtaista tukea saavien lapsien rajaaminen viiteen oppilaaseen luokkaa kohti, saattaa johtaa monet opetuksenjärjestäjät ml. Helsingin Saksalaisen koulun kohtuuttomiin tilanteisiin, erityisesti silloin, jos oppilaskohtaisiin tukitoimiin määritellään säännöllinen erityisopettajan pienryhmäopetus.

Yksityisenä opetuksenjärjestäjänä meillä ei ole ollut velvollisuutta järjestää nykylain mukaista erityisopetusta ja tässä mielessä tämänhetkinen kolmiportaisuus on mahdollistanut selkeän rajanvedon velvollisuuksiemme suhteen. Esitetyssä mallissa meidän erityishaasteeksemme tulee se, että tarjoamme osan oppilaskohtaisista tukitoimista (esim. erityisopettajan antama säännöllinen pienryhmäopetus), mutta emme kaikkia (esim. luokkamuotoinen erityisopetus, oppimäärän rajaaminen). Yksityisen opetuksen järjestäjän velvollisuuksien määrittely oppimisen tuessa on määriteltävä tarkasti.

Esityksessä oppilaskohtaisille tukitoimille ei ole määrätty määräaikoja tai seuranta, eikä ole säädetty, miten oppilaskohtaisesta tuesta siirrytään takaisin ennakoiviin toimenpiteisiin, mikäli tuen tarvetta ei enää ole (esimerkiksi koulunkäynnin tukemisessa tilanne voi muuttua huomattavastikin).

Jos samassa opetusryhmässä on oppilaita, jotka saavat oppilaskohtaisena tukitoimena erityisopettajan säännöllistä pienryhmäopetusta ja oppilaita, jotka tarvitsevat ennakoivaa tukea, kasvaa oppilasryhmäkohtainen resurssitarve. Tällä hetkellä joustavat ryhmittelyt ovat palvelleet tarkoituksenmukaisesti eri tilanteissa.

Onko tuen asiakirjoja ja hallintopäätöstä koskevat sääntelyehdotukset tarkoituksenmukaisia?

Tuen asiakirjoista on laadittava valtakunnalliset pohjat ja malliasiakirjat.

Hallintopäätösten määrä tulee todennäköisesti lisääntymään.

Onko teillä täydennettävää esityksen vaikutusarvioihin?

-

Onko teillä parannusehdotuksia esitysluonnokseen?

-

Sotaniemi Noora
Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolföreningen ry

Mälkki Anu
Kouluyhdistys Pestalozzi Schulverein Skolföreningen ry